

SZASZRÉGEN 'ES VIDÉKE

KULTÚRA •
EGYHÁZ •
KÖZÉLET

XXV. évfolyam 3. (289.) szám, 2023. március

Talpra, magyar!

1848. március 15-én robbant be a magyar lelkekbe ez a hihetetlen erejű felhívás, élet-halál harcra szólítva fel a népet, hogy kivívja az ország függetlenségét az osztrák zsarnokság alól. Petőfi Sándor ajkán zengett fel ez a lélekgyújtó vers:

Talpra magyar, hí a haza!

Itt az idő, most vagy soha!

Rabok legyünk vagy szabadok?

Ez a kérdés, válasszatok!

A forradalmár költő világosan látta, hogy a nemzeti szabadságot csak fegyveres harccal lehet elérni, azonnal cselekedni kell. És felzúgott az eskü:

Esküszünk,

Esküszünk, hogy rabok tovább

Nem leszünk!

A minden szakasz végén ismétlődő esküszó erőt és hősi elszántságot sugárzott, magával ragadta az összegyűlt tömeget s később az egész országot. A hűségeskü azt jelentette, hogy a magyar nép fegyverrel a kézben bátran, az utolsó csepp vérig küzd a haza felszabadításáért. A Nemzeti dal fenséges hazafias költemény, szívet, lelket lángra lobbantó, a nép előtt magasra emelt nemzeti zászló, rohamra hívó kürtszó, harci dobpergés, izzó hűségeskü a hazának, a rabságból kitörni akaró kis nép merész hadüzenete az elnyomó császári uralomnak.

Kimondja, aki nem áll be a honvéd seregbe, az sehonnai bitang ember, gyáva, hazaáruló. Az egész költemény a legmagasabb fokon izzik, és megingathatatlanul hisz a győzelemben:

A magyar név megint szép lesz,

Méltó régi nagy híréhez;

Mit rákentek a századok,

Lemossuk a gyalázatot!

Az utódok leborulnak az elesett hősök sírjánál, és áldó imádság mellett mondják el a nevüket. Petőfi Sándor Nemzeti dala örök értékű, vele kezdődött a dicsőséges 1848-as forradalom és szabadságharc. A halatán minden magyarnak büszkén dobban meg a szíve. Számunkra azt sugallja, hogy álljunk ki nemzetiségi jogainkért, tehát talpra, magyar!

KAJCSA JENŐ ny. tanár

Emlékezzünk – március

- 1-je (1920) Horthy Miklós kormányzóvá választásának napja;
- 2-án (1769) született Arany János költő;
- 2-án (1769) halt meg Bod Péter;
- 3-án (1858) halt meg Bajza József;
- 3-án (1975) halt meg Németh László;
- 5-én (1960) hunyt el Asztalos István;
- 6-a (1856) – a budai alagút megnyitása;
- 7-e (1608) – Báthory Gábor erdélyi fejedelemmé választása;
- 8-a nemzetközi nőnap;
- 11-én (1817) halt meg Aranka György;
- 14-én (1571) hunyt el János Zsigmond;
- 15-én (1848) győzött a pesti forradalom, Magyarország nemzeti ünnepe;
- 15-e a magyar sajtó napja;
- 19-e (1944) – Magyarország német megszállása;
- 20-a (1887) Kassák Lajos költő, író, festő, szerkesztő születésnapja;
- 20-án (1702) hunyt el Misztótfalusi Kis Miklós;
- 20-án (1894) halt meg Kossuth Lajos;
- 21-én (1685) született Johann S. Bach;
- 21-e (1919) – a Magyarországi Tanácsköztársaság kikiáltása;
- 21-e a tavaszi napéjegyenlőség, a csillagászati tavasz kezdete;
- 21-e a faji megkülönböztetés elleni nemzetközi küzdelem napja;

130 éve született Bajor Gizi

Bajor Gizi, született Beyer, később Bayor Gizella (Budapest, 1893. május 19. – Budapest, 1951. február 12.) Kossuth-díjas színművész, kiváló művész, a Nemzeti Színház örökös tagja.

Nagyapja Görgey vezérkari főnöke volt, nagyanyja Weiss von Hortenstein bárónő. Sváb gyökerekkel rendelkező apja, Beyer Marcell Németországban nevelkedett, bányamérnök volt, aki eszes és becsületes ember lévén, „jó barátai” unszolására jóhiszeműen otthagyta a jó állását, és a budapesti Kálvin téren átvette a régi, jó hírű Báthory-kávéházat, amibe hamarosan belebukott. Édesanyja a szlovén-olasz származású Valenčič Ágnes volt.

A Gizi nevet Szentesy Lajostól, a színiakadémia főtitkárától kapta, ere-

Bajor Gizi

títkára honosította meg e nevet.

Gizi az angolkisasszonyoknál nevelkedett, majd a család anyagi összeomlása után innen a színtanodába ment, anélkül, hogy szükségesnek tartotta volna a családját megkérdezni, helyeslik-e döntését. Így került 1911-ben a Színművészeti Akadémiára, ahol 1914. március 28-án vizsgázott Szigligeti Nőuralomjában. Többek közt Gál Gyula, Csillag Teréz és Molnár László tanítványa volt. Nagy sikert aratott, a Vígszínház azonnal szerződést ajánlott neki, de Tóth Imre nem engedte, megtartotta a Nemzeti Színháznak. Első fellépése a Kicsinyek című vígjátékban volt. Az intézménynek két évad kivételével (1924–1925: Magyar Színház) haláláig tagja maradt.

A Rómeó és Júliában

detileg – és általa a polgári életben is használt – Bayor vezetéknevvel, ami később Schöpflin Aladár 1930-as Színművészeti lexikonjában Bajorként jelent meg. A színházi életben Bálint Lajos, a Nemzeti Színház dramaturg-

1920. augusztus 2-án Budapesten házasságot kötött a nála kilenc évvel idősebb Vajda János Ödön ügyvéddel (Vajda Ignác és Friedmann Rózsa fiával), a frigy 1927-ben válással végződött.

1929. március 12-én Budapesten, az Erzsébetvárosban hozzámert Paupera Ferenc országgyűlési képviselőhöz, a Földhitelbank vezérigazgatójához. A bankár tönkremenetele és vagyonmentő kísérleteinek kudarca után, 1932-ben elváltak. Villájában – amely ma a Bajor Gizi Színészmúzeum épülete – a második világháború alatt zsidókat bújtatott, itt rejtegette első és harmadik férjét, Germán Tibor orvosprofesszort is.

Sok kitüntetést kapott. A háború előtt a Corvin-koszorút, 1948-ban pedig a legelső Kossuth-díjak egyikét.

Bajor Gizi Színészmúzeum

1951-ben a megzavarodott Germán Tibor, attól félve, hogy feleségét súlyos betegségek (siketség és agydaganat) fenyegetik, megölte, majd magával is végzett.

Germán Tibor azt gondolta, hogy Bajor Gizi nem hall rendesen az egyik fülére, és hamarosan meg fog süketülni, így abba kell hagynia a színjátszást, ami az élete. Ezért úgy döntött, hogy a napi vitamininjekció helyett, amit feleségének minden

reggel be szokott adni, mérget fecskendez be a színésznőnek, majd magának is. Ezután egy papírlapra ráírta: betegem nem lehet élni, majd aláírta. Boncoláskor kiderült, Bajor Gizinek nem volt semmi elváltozás a fülében, viszont Germán Tibor agykéregsvadásban szenvedett.

2011-ben tévéfilm készült e tragikus eseményről *Ármány és szerelem anno 1951* címmel. Bajor halálának körülményeiről a régi jó barát, Csathó Kálmán írt rövid cikket az *Ország-Világ* 1958. évi 13. számában.

Keresztfia, Vajda Miklós több művében ír a művésznőről.

Bár filmekben is szerepelt, sőt ren-

dezett is, igazi sikereit a színpadon érte el.

Bajor Gizi és családjának sírmeleke a budapesti Farkasréti temetőben van.

Nevét és munkásságát ma is őrzi a Gobbi Hilda által létrehozott Bajor Gizi- emlékmúzeum.

**Forrás: Wikipédia,
Nánó Csaba: Vitamin helyett
méreg a karba**

Jules Verne

- 21-e a költészet világnapja;
- 24-e ifjúsági világnap;
- 22-én (1832) halt meg Johann W. Goethe;
- 24-én (1905) halt meg Jules Verne;
- 25-én (1881) született Bartók Béla;
- 26-án (1860) készült el *Az ember tragédiája*;
- 27-e színházi világnap;
- 27-én született Mikó Imre;
- 27-én (1676) született II. Rákóczi Ferenc;
- 27-én (1891) született Zilahi Lajos;
- 27-én (1472) hunyt el Janus Panonius;
- 27-én (1827) hunyt el L. van Beethoven;
- 28-án (1868) született Makszim Gorkij;
- 29-én (1885) született Kosztolányi Dezső;
- 29-én (1944) jelentek meg a „zsidótörvények”;
- 31-én (1956) született René Descartes;
- 31-én (1900) született Szabó Lőrinc.

II. Rákóczi Ferenc és kora (2.)

Az osztrák uralommal szembeni elégedetlenség

Az osztrák uralom berendezkedése óriási terheket jelentett a Magyar Királyság és Erdély népességére. A császári hadsereget már nem lehetett a kifosztott hadi felvonulási területeken tartani, így az ellátása az Erdélyi Fejedelemségre hárult. A hadsereg élelmezése terroristikus módszerekkel történt: „Felégetett városok és falvak, ezerszámra elhajtott állatok, földönfutóvá lett polgárok és kisnemesek, nyomorékká vert jobbágyok, kivagdalt gyümölcsösök végeérhetetlen sorban követik egymást a Bécsbe köldött kárbecslési jegyzőkönyvekben”¹.

Magyarország régi egysége csak formálisan állt helyre. A birodalom keretébe szerveződve, Erdély közvetlenül, tartományszinten kapcsolódott a Habsburg-hatalomhoz.

A Gubernium s az országgyűlés a századfordulóra elvesztette minden önálló cselekvőképességét és politikai jelentőségét. A gubernátor helyett a katonai főparancsnok rendelkezett, az erdélyi kancellária helyett a bécsi vicekancellária vitte az ügyeket, az országgyűlés rendeleteket jóváhagyó gyülekezetté vált.²

A legnagyobb teher a népre hárult. A berendezkedő osztrák uralom nemcsak nagyszámú katonaságot telepített a „felszabadított” területekre, hanem nagyszabású építkezésekbe is kezdett. Kaszárnyák, élelmisszerraktárak, erődítmények szolgálták a katonaság ellátását és a fejedelemség védelmét.

Az Erdélyre kivetett adó 1698-ban egymillió forint volt, és még 1703-ban is meghaladta ezt az összeget. Az

adóbeszedésre létrehozott Főbiztosság hallatlanul kemény módszerekkel hajtotta be a pénzdót. A jobbágy-parasztot, ha nem tudott fizetni, eladhatták tízéves szolgálatra idegennek. A kisnemesektől az adótartás fejében elkobozhatták birtokukat, és annak adták, aki lefizette helyettük az összeget.³

A forrongó, elégedetlen nép csak vezetőre várt, aki a fegyveres harc élére álljon.

Útban a szabadságharc felé

II. Rákóczi Ferenc neveltetése és ifjúkora

II. Rákóczi Ferenc korán árván maradt. Neveltetéséről az édesanya, Zrínyi Ilona gondoskodott. A fiú rangjának megfelelően, főúri nevelésben részesült. Állandó nevelő gondoskodott a tanítás és nevelés mindennapi feladatairól. A gyermek Rákóczi Ferenc életében jelentős változás következett be édesanyja második házassága után. Zrínyi Ilona 1682. június 15-én, Munkácsra kötött házasságot a nála 13 évvel fiatalabb Thököly Imre gróffal. Thököly Imre a török támogatásával 1682–1685 között Felső-Magyarország fejedelme volt, 1683-ban kénytelen volt a török oldalán részt venni Bécs ostromában. A mostohaapja a hadjáratokba magával vitte a zsenge korú gyermeket, hadd ismerkedjék a hadi tudományokkal, nemegyszer veszélybe sodorva az életét.

Thököly Imre a bukása után, hogy a török bizalmát visszaszerezze, képes lett volna a kis Rákóczi Ferencet kezesként Konstantinápolyba küldeni. Az emirációban írt Vallomásokban a bujdosó fejedelem a következőket írta anyja házasságáról: „Akár véletlenül, akár a Te rendelésed szerint történt e dolog, Uram, a bekövetkezett idők folyamata megértette velünk, hogy anyánk, a Te szolgálólányod férjének személyében kígyót fogadott ágyába, akivel ő mégis utolsó leheletig oly nagy béketűréssel, alázattal és házas-társi, vagy inkább azt merném előttem, Uram mondani, szolgálai engedelemmel élt.”⁴

A családi emlékek, mint nagyapja, Zrínyi Péter kivégzése, vagy a gyermekkor olyan élményei, mint a nevelőapja, Thököly Imre kurucainak Habsburg-ellenes küzdelmei erősítették a bécsi udvarral szembeni ellenszenvét.

Thököly Imre 1685. évi bukása után Zrínyi Ilona Munkács várába szorult, ahol 26 hónapig védte a várat és gyermekei biztonságát az ostromló császári

II. Rákóczi Ferenc édesapja Erdély fejedelme volt, édesanyja pedig nem más, mint Zrínyi Ilona, a híres Zrínyi Miklós, szigetvári hős és a költő és hadvezér egyenesági leszármazottja.

csapatokkal szemben. 1686. március 10-én Caprara császári tábornok megadásra szólította fel. Zrínyi Ilona válasza meggyőző és határozott volt: „A vár gyermekeimé, s mivel fegyverviselésre alkalmatlanok, nekem, az anyának kell megvédelmeznem. Istennek és a keresztény világ ítéletére hagyom: fegyverrel és erőhatalommal rátörhetnek-e az árvák javaira? Inkább a nyugalmat választanám és szívesebben élnék békességben. Nem illik nememhez a harc, de az ostrom nem rettent. Bizonyos, hogy Őfelsége dicsőségét, sem excellenciád hírért nem növeli, ha gyermek és gyenge asszony ellen harcol.”⁵

A gyermek Rákóczi Ferenc is ott volt az ostromlott várfalakon, anyja és Julianna nővére társaságában, nemegyszer forgott veszélyben.

Személyesen is meggyőződhetett a császári udvar kérlelhetetlen mohóságáról. Regécz és Sárospatak elfoglalásával az ott őrzött Rákóczi-vagyon is a bécsi kincstárba került.

A „gyenge asszony” legendája Európa-szerte ismertté vált. A francia és a holland sajtó Európa legbátrabb asszonyáról cikkezett.⁶

Huszonhat hónapi kitartó védelem után, 1688. január 17-én Zrínyi Ilona kénytelen volt Munkács várát feladni, és átadni Caraffa tábornoknak. Vélhetően árulás miatt kellett megtennie ezt a lépést.⁷

Lipót császár utasítására Zrínyi Ilonát és gyermekeit fogolyként Bécsbe kísérték. A Bécsben történtek újból meggyőzték az ifjú Rákóczi Ferencet a Habsburgok álnokságáról, ugyanis Lipót császár utasítására a gyermekeket már megérkezésükkor elszakították édesanyjuktól.

Rákóczi az emigrációban írt Vallomásokban beszámolt megrázó élményeiről is: „...estefelé egy kocsi jött értem és nénémért, Juliannáért, hogy Kollonits érsekhez vigyen, akire Lipót császár, miután a maga részére tartotta fenn a rollunk való gyámkodást, a mi nevelésünk és a mi birtokaink kormányzásának gondját bízta. Tőle nem rangunkhoz méltón, hanem korunk miatt lenézéssel fogadtatva, hamarosan vele együtt kocsiba ültünk, mert azt mondta, hogy a császárnak fog bennünket bemutatni. De ó, Uram, te magad tudod, mily nagy volt az én fájdalom, amikor a kocsi megállt és a nyitott kapun át a Szent Orsolya rendi apácákat pillantottam meg, akik nénémet, akit az érsek erőszakkal taszigált be, noha sírt és ellenszegült, tőlem erőszakkal elválasztották...”⁸

Néhány nap múlva még találkozhatott anyjával, hogy elbúcsúzzanak egymástól.⁹

Anyja és fia többet az életben nem találkoztak. Zrínyi Ilona később csatlakozott férjéhez, Thököly Imréhez, és török emigrációban fejezte be életét. Koponyáját fia maradványaival együtt 1906. október 29-én

Zrínyi Ilona és II. Rákóczi Ferenc bronzszobra (Matl Péter alkotása)

helyezték végső nyugalomra Kassán, a Szent Erzsébet-székesegyházban.

Lipót császár utasítására az ifjú Rákóczit Bécsből Csehországba vitték, a Neuhausnak nevezett városba, ahol a jezsuiták kollégiumában folytatta tanulmányait. Itt teljesen idegen környezetbe került, társaival csak latin nyelven tudott érintkezni.¹⁰

Milyen volt az ifjú Rákóczi Ferenc?

Egyik elfogulatlan jezsuita tanára az alábbiakat jegyezte fel róla naplójába: „A fiatal Rákóczi 3-4 évvel látszik idősebbnek koránál. Arca barnapiros, sötét a haja is, melyet nem rövidre nyírva, hanem hosszan, vállaira omló fürtökben visel. Egész valójában semmi közepszerű nincs. Szavai, járása, magatartása mind méltóságteljesek, fejedelemhez méltóak, minden kevélység nélkül, milyen nemes, olyan emberséges, jóllehet tekintélyét mindig megőrzi.”¹¹

Az évek során Rákóczi Ferenc az anyanyelvét is elfeledte. Mikor később nővérével találkozott, majd Magyarországra látogatott, alig tudta megértetni magát.

Három évet töltött Neuhausban, a szünetekben pedig látogatásokat tett a jezsuita rendházakban. Tanulmányai és itteni nevelése révén katolikus hitében elmélyült.

Vallomásaiban Rákóczi Ferenc beszámolt további tanulmányairól: „Így elvégezve a klasszikus tanulmányokat... egy év múlva... Prága városába, az egyetemre kerültem, a filozófiának legszélesebb körű tanulmányozása okáért.”¹²

Egyetemi tanulmányai során az ifjú Rákóczi kielégíthette tudásvágyát: „Szertelen tudásvágy lakott bennem, s azért alkalmas órákban majd az építőművészek, majd a matematikusok könyveit forgattam, festettem, geometriai ábrákat rajzoltam.”¹³

A tanulmányokkal a bécsi udvarnak az volt a célja, hogy a Rákóczi gyermekek egyházi pályán maradjanak.

A Vallomásokban Rákóczi elmondja a császár és Kollonits érsek szándékát: „...az érsek ellenkezőleg az apácáknak komolyan lelkökre kötötte: beszéljék rá nénémet, amint csak lehet, hogy szüies életét szentelje teneked (az Istennek – sz.m.). Mint azt állította, hogy a császár egyáltalában nem akarja a klastromból való kilépését, hogy az én szándékom is érettebb koromban a jezsuita atyák társaságába lépni... az érsek pedig arra törekedett-e, hogy amint mondta, ollyatán rendelkezésekkel, t.i. nénémet apácává, engemet pedig jezsuitává téve, a mi házunk kipusztuljon és a jezsuita atyákra háromolják az örökösödés joga.”¹⁴

A bécsi udvar alig leplezett célja tehát a befolyásos magyar főúri családok háttébe szorítása, megsemmisítése volt.

(folytatjuk)

KUN LÁSZLÓ ny. tanár

¹ Erdély története, Akadémiai Kiadó, Bp., 1988, II. 877.

² i.m. 885.

³ i.m. 890-891.

⁴ Vallomások, 32.

⁵ Gebei, i.m. 10.

⁶ uo.

⁷ Gebei, i.m. 11.

⁸ Vallomások, 46-47.

⁹ uo.

¹⁰ i.m. 51.

¹¹ Siklosi András: II. Rákóczi Ferenc, a leghívebb magyar, in Magyar Nemzet, 2006. 4. 12.

¹² i.m. 55-56.

¹³ uo.

¹⁴ i.m. 59-60.

Tallózás régi lapokban (29.)

Adalékok városunk történetéhez

A marosvásárhely-szászrégeni vasut

A marosvásárhely-szászrégeni helyi érdekű vasut az 1886-ik évi január hó 16-án átadott a forgalomnak. A műtanrendőri bejárás jan. 14-én történt meg, az ünnepélyes megnyitás pedig jan. 16-án ment véghez, melyekről alább részletesebben megemlékezünk.

A m.-vásárhely-sz.-régeni vasut építésére az 1884. évben nyertek engedélyt b. Huszár Károly, b. Kemény Kálmán és Schuller Dániel engedményesek, utóbbi a Szászrégenben székelő tutajtársulat képviselőjében, mint annak elnöke. A közigazgatási bejárás az 1884. év október havában megtörtént, s ha a kisajátítási akadályok nem gördítenek nehézségeket a munkálatok gyors keresztülvitelére, még az 1885-ik év őszén elkészülhetett volna a technikai akadályokkal összeköttetésben nem álló vasuti munkálat.

A vállalat létesítését a Kohner és Deutsch budapesti vállalati cég eszközölte 680 ezer forintért, mely összegben kívül elsőbbségi kötvényekben is nyertek egy-néhány ezer forint biztosítást. Az építkezést Gruber Armin főmérnök vezette, az ellenőrzést pedig Kovács Gyula főmérnök gyakorolta. A munkálat – szakértők

A marosvásárhely-szászrégeni vasut.

A marosvásárhely-szászrégeni helyi érdekű vasut az 1886-ik évi január hó 16-án átadott a forgalomnak. A műtanrendőri bejárás jan. 14-én történt meg, az ünnepélyes megnyitás pedig jan. 16-án ment véghez, melyekről alább részletesebben megemlékezünk.

A m.-vásárhely-sz.-régeni vasut építésére az 1884. évben nyertek engedélyt b. Huszár Károly, b. Kemény Kálmán és Schuller Dániel engedményesek, utóbbi a Szászrégenben székelő tutajtársulat képviselőjében, mint annak elnöke. A közigazgatási bejárás az 1884. év október havában megtörtént, s ha a kisajátítási akadályok nem gördítenek nehézségeket a munkálatok gyors keresztülvitelére, még az 1885-ik év őszén elkészülhetett volna a technikai akadályokkal összeköttetésben nem álló vasuti munkálat. A vállalat létesítését a Kohner és Deutsch budapesti vállalati cég

nyí ut mellett, mely mint kivétel megállóhely a trónörökös görgényivadászata iránti tekintetből létesül, hogy ne kelljen a magas udvarnak a szászrégeni pályaudvarról felhajtani Szászrégenbe, s onnan kerülő uton jöni vissza a vasutvonalon keresztül a görgényi országútra.

A marosvásárhely-sz.-régeni vasut egészen új lendületet lesz hivatva adni Marostordamegye felső részének, honnan különösen épület és tüzelő anyagok fogják képezni a teherszállítványok legfőbb tárgyait. A szászrégeni és csikgyergyói szarvasmarha és szeszszállító által is nagy forgalma lesz az új vasutnak jóllehet a kissé magas tarifa egyelőre tartózkodóvá teszi a nyers- és feldolgozott anyagok tulajdonosait a vasut igénybevételétől. — A igazgatóság igen jó kezében van, s hisszük hogy a közönség méltányos igényei tekintetben fognak vétetni a gyakorlat útmutatása szerint.

Marosvásárhely sz. kir. városi forszalmi te

véleménye szerint – túlhaladja egy vicinális vasut feltételeit s úgy látszik, hogy a vállalkozó cég ambíciót csinált az építkezési munkálatokból, mely nagy előnyére szolgál a vállalatnak és dicséretére a vállalkozó cégnek.

A m.-vásárhely-sz.-régeni vasut a m. k. államvasutak m.-vásárhelyi pályaudvarából kiindulva 33 kilométer hosszúságban nyúlik fel a kies Marosvölgyön Szászrégenig, honnan nemsokára folytatást nyer a keleti

határszélre, ha ugyan a tervezett kiépítési munkálatok létesülhetnek. Az új vasutvonal a Maros bal partján halad felfelé Marosvásárhely felsőváros, Sáromberke, Gernyeszeg és Szászrégen állomásokkal. Még a folyó évben elkészül az udvari váróterem a radnótfái határon, a görgényi út mellett, mely mint kivételes megállóhely, a trónörökös görgényi vadászata iránti tekintetből létesül, hogy ne kellessék a magas udvarnak a szászrégeni pályaudvarról felhajtani Szászrégenbe, s onnan kerülőúton jöni vissza a vasutvonalon keresztül a görgényi országútra.

A marosvásárhely-sz.- régeni vasut egészen új lendületet lesz hivatva adni Marostorda megye felső részének, honnan különösen épület- és tüzelő anyagok fogják képezni a teherszállítmányok legfőbb tárgyait. A szászrégeni és csikgyergyói szarvasmarha és szesz-szállítás által is nagy forgalma lesz az új vasutnak, jóllehet a kissé magas tarifa egyelőre tartózkodóvá teszi a nyers- és feldolgozott anyagok tulajdonosait a vasut

igénybevételétől. Az igazgatóság igen jó kezekben van, s hisszük, hogy a közönség méltányos igényei tekintetbe fognak vétetni a gyakorlat utmutatása szerint.

Marosvásárhely sz. kir. városa forgalmi tekintetben igen sokat veszített, Szászrégen rendezett tanácsú város ellenben sokat nyert – mint végállomás – az új vasut által, de azt hisszük, hogy a stratégiai szempontok a Maros völgy további vasuti hálózatát is rövid időn belül maguk után vonják, s így a monarchia, vagy a magyar korona általános érdeke előtt egészen eltörpülnek a lokális érdekek s a hadászati és kereskedelmi tekintetek előtérbe toldása következtében néhány év múlva a locomotive dübörögve rohan a keleti határrész felé.

A marosvásárhely-szászrégeni vasutat – mint a nyugati civilizatio egyik hathatós előmozdítóját – általános és közérdekű jellegénél fogva üdvözljük, a vasuttársulatnak pedig sok szerencsét kívánunk a közhasznú vállalathoz.

Forrás: Marosvidék, 16. évfolyam, 1886.01.24.

Szerkeszti: NAGY F. ATILLA

A magyar kultúra napja

Január 25-én a Humana Regun Egyesület a Petru Maior Városi Könyvtárral a magyar kultúra napja alkalmából előadást szervezett nemzeti irodalmunk legjelesebb alakjáról, Petőfi Sándorról. Természetesen rá esett a választásom az idejében, ugyanis január 1-jén volt születésének 200. évfordulója.

A könyvtár előadóterme, ahol zajlott az előadás, teljesen megtelt a Lucian Blaga és a Petru Maior líceumok IX-XII.-es magyar tagozatos diákjaival, valamint az őket kísérő tanárokkal. A műsorban Petőfi Sándor életéről volt szó, a költőről, forradalmárról, nemzeti hősről, nemzeti irodalmunk egyik legkiemelkedőbb alakjáról, aki rövid élete alatt közel ezer verset írt. Nem csak az irodalomtörténészek, kutatók, író- és költőtársak foglalkoztak életével, hanem a levétítendő dokumentumfilm is, címe: *Szabadság és szerelem a Partiumban*. A film 2022-ben készült a budapesti Kárpát Press Stúdióban a Székely Szeretetszolgálat Alapítvány által. A film szereplői: a Nagyvárad Szigligeti Színház művészei és a Székelyhídi Gyermek Jézusotthon lakói. Közreműködött a Szatmárnémeti Színház, a Nagykárolyi Polgármesteri Hivatal és a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó (Budapest). Petőfi Sándor sorsába sok szenvedés, küzdelem, kitartás, boldogságakarás, gyűlölet és szeretet szorult. A film változatos úton követi a költő gondolatvilágának alakulását. Azért éppen a Partiumba, mert itt teljesebb ki legjobban a mindenki által ismert Szabadság, szerelem! című versének születése. Ennek titkaiba avatta be a diákokat a fordulatokban, képekben és zenében gazdag

film a nagyvárad Szigligeti Színház művészeinek segítségével. Befejezésül álljanak itt Németh G. Béla Székelyi-díjas irodalomtörténész gondolatai: „Külföldön Petőfi a legismertebb magyar költő mindmáig. Ő az istenek magyar kedvence. Mindent megkapott, hogy nagy költő lehessen: tehetséget, történelmet, sorsot. Huszonhat évet élt, s világirodalmi rangú s méretű életmű maradt utána, mely korfordulót jelentett nemzete irodalmában.”

Tisztelettel tartozunk és köszönet jár Novák Lajosnak, a Kárpát Press Művészeti és Szolgáltató Betéti Társaság projektvezetőjének, hogy a filmet a rendelkezésünkre bocsátotta, valamint a testvérvárosi nagykorösi NATKA elnököknek, Tasi Attilának, hogy megfelelő minőségben eljuttatta hozzánk.

MENYEI ILDIKÓ könyvtáros

A magyar szó nekünk a legnagyobb erekleve

AZ ANYANYELV NEMZETKÖZI NAPJA

A Petru Maior városi könyvtárban február 21-én, az anyanyelv nemzetközi napján a mi magyar anyanyelvünkről emlékeztünk meg. Meghívott vendégem **Csuka Róbert** diák volt, városunk és szavalóversenyeinek méltó képviselője, számos verseny díjazottja. Megszólaltattuk nagy íróinkat, költőinket. Köszönöm Robinak a nyomatékos, hangzatos felolvasást.

Kosztolányi Dezsővel kezdtük: „Az a tény, hogy anyanyelvem magyar, és magyarul beszélek, gondolkodom, írok, életem legnagyobb eseménye, melyhez nincs fogható. Nem külsőséges valami, mint a kabátom, még olyan sem, mint a testem. Mélyen bennem van, vérem csöppjeiben, idegeim dúcában, metafizikai rejtélyként”.

Az UNESCO, az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete 1999-ben nyilvánította február 21-ét az anyanyelv nemzetközi napjává, amelyet 2000 óta minden évben különféle rendezvényekkel ünnepelnek meg az egész világban. Miért kell ünnepelni vagy emlékezni rá? Talán veszélyben van? Erre egy válaszféle az UNESCO véleményezése, kutatásainak eredménye: A Földön létező nyelvek száma körülbelül 6000-7000, viszont ezek közül jóval kevesebb azoké, amelyeket államnyelvként is használnak, ugyanis egy országban egy nyelvet több nyelvjárásban is beszélnek. Példák a magyar nyelvjárásokra: nyugat-dunántúli, közép-dunántúli-kisalföldi, dél-dunántúli, dél-alföldi, palóc, Tisza-Körös-vidéki, északkeleti nyelvjárási régió, mezőségi nyelvjárási régió, székely, moldvai-csángó. És a román nyelvjárások: moldvai, munténiai, bánási, Körös-vidéki és máramarosi. Az UNESCO által létrehozott *Veszélyeztetett nyelvek atlasza* szerint a magyar nyelv változatai közül csupán a csángó nyelvjárás tartozik a súlyosan veszélyeztetett nyelvek közé.

Menyei Ildikó

A folytatásban **Krúdy Gyula** gondolatai hangzottak el: „A mesebeli árva gyermek a magyar nyelv. Még az ág is húzza. Pedig gyönyörű tartományai vannak. A legszebb országon húzódnak folyamai. A vadmadarak, csillogos égboltozat alatt lakó pásztorok és rajongó költők vi-

gyáztak ez árva gyermek lépéseire, amíg járni tanult. Néha eldugdosták, mint a bujdosó kurucot, vagy honvédet. Szőlőhegyek borházaiban, kollégiumok üres padlásain, a bedőlt pusztai kutak felett szárnyaló szél zúgásában élt”.

Mi, erdélyi magyarok azokra a Kárpát-medencei honfitársainkra is kell

Csuka Róbert

gondoljunk, akiket az asszimiláció veszélye fenyeget, és egyre kevesebb iskolában tanulhatnak anyanyelvükön. Vajon 100 év múlva az erdélyi, a felvidéki, a kárpátaljai, a vajdasági, a szlavóniai, az örvidéki és a burgenlandi magyaroknak magyar lesz még az anyanyelve?

A felolvasás **József Attilától** így hangzott: „Nyelvünk ízei gazdagon kiforrtak. A magyar szóból finom műszer lett, zajtalan sebességű gép, mellyel a mérnöki elme könnyedén alakíthatja fogalmait. De a lélek homályos vidékeit is lágyan kiemeli mélyeiből költőink ihlete. Nyelvünkkel megmintázhatjuk a kővágó motorok pergő zaját s az udvar sarkában gubbasztó maroknyi szalma szemét alig-alig zizzenő rebbenését. Egyszóval nyelvünk ősi és modern, erdei, mezei és városi, ázsiai és európai”.

A nyelv életképességénél figyelembe kell vennünk más tényezőket is: mennyire tudjuk megőrizni nyelvi értékeinket, mennyire veszélyeztetett a nyelvünk a globalizációval betörő hatásokkal, például az angol nyelv térhódításával szemben? Valóban anyanyelvünk javát szolgálja, ha lassan csak beauty salonokba, barber shopokba lépünk be? Ha csak lájkolni tudunk a komputeren?

Illyés Gyula ezt üzeni: „Egy népet nem a testi hasonlóság, hanem a közös múlt, hasonló gond, az egy haza levegője egyesít, s választ el egy más múltú és más jelenű néptől. Magyar az, akinek nyelve és esze magyarul forog. Becsületesen nem lehet más vizsgát találni arra, hogy kitartsunk igazán magyarnak. Nem könnyű vizsga ez. Sokkal nehezebb annál, ami elé a fajta testi jegyeinek kutatói állítják az embert. Itt a lelkét kell kitenni”.

Február 21-én, az anyanyelv világnapján tehát együttgondolkodásra sarkalljuk a magyar embert. Mit jelent

számunkra az, hogy magyar az anyanyelvünk, és mit tehetünk azért, akár mindennapi életünkben, hogy egyik legfontosabb kulturális értékünk, a nyelv megmaradjon?

Tótfalusi István szerint „Minden embernek, így a magyarnak is szíve joga, hogy az anyanyelvét szeresse a legjobban, sőt természetes is, hogy így tesz, hiszen az az egyetlen nyelv, amelyet igazán ismer. Azon a nyelven keresztül ismerte meg a világot és önmagát, és azt a tényt, hogy ő magyar, annak révén élte át nemzete történetét és irodalmát. Ehhez már csak arra a józan belátásra kell eljutnia a magyar embernek, hogy minden más ember is pontosan így van a maga anyanyelvével. (...) Csak intelligencia kérdése, hogy ezt az egyszerű tényt belássuk és elfogadjuk. Hogy ne sóvárogjunk folyton mások elismerésére a mi nyelvünk nagyszerűsége tárgyában, ne verjük a mellünket, ne szóljuk le mások nyelvét. A magunkét pedig ne hivalkodással becsüljük

meg, hanem azzal, hogy igyekszünk minél alaposabban megismerni, és minél többet olvasni nyelvünk klasszikus és élő íróit”.

Ebből a rövid áttekintésből is láthatjuk, milyen sok oldala, vonatkozása, következménye van annak, hogy egy-egy embernek mi az anyanyelve vagy akár az „anyanyelvjárása”.

Zárásként idézzük **Tamási Áront**: „A különböző nyelvek melegéből keltek ki a különböző népek, melyeket az atyafiság és az együttes érdek alapján a közös szó szervezett nemzetekké. Velünk is ez történt. A magyarságot is az atyafiság és az együttes érdek alapján a sors verte egybe, hazát a bátorsággal irányzott életöszton szerzett neki, de nemzetté a magyar szó teremtette. Mint jelképes erő és hatalom, a magyar szó nekünk a legnagyobb ereklye. Kegyelet, hűség és becsület illeti őt”.

MENYEI ILDIKÓ könyvtáros

Boldog születésnapot!

A Szászrégen és Vidéke

fő támogatói:

RMDSZ és Communitas
Alapítvány

Támogatók:

Nagy András, Jenei Faithful
Zoltán, Menyei Ildikó, Falu-
véginé Roth Ilona, Szabó
Erzsébet, Máté Katalin, Sólyom
Erzsébet (Szászrégen).

Köszönjük!

Székely Rozália

Balla Árpád

Kiss-Miki Melinda

Nagy F. Atilla

**Köszönjük,
hogy olvasnak!**

Szabó Antal Loránd

Lovász Bernadett

Nemes Árpád

Fábíán András Gy.

Elfogadták Szászrégen költségvetését

A helyi tanács januári ülésén elfogadta a város költségvetését. Márk Endre polgármester szerint a költségvetés-tervezet célja az volt, hogy a helyi adókból és illetékekből származó bevételből fedezzék a tervezett, pályázatok segítségével megvalósítandó beruházások önrészét. A gazdasági körülményekre való tekintettel elővigyázatosan terveztek, a nyertes pályázatok esetén az önrész fedezésére bankkölcsönt vennének fel, a „félretett” összegekkel újabbak önrészét állnák, vagy a tanács beleegyezésével olyan városfejlesztési objektumokra költenék, amelyekre nem lehet pályázni. Szászrégen összbevétele a helyi adókból és illetékekből 133 millió lej, ebből 72 milliót költenek a fenntartásra (a polgármesteri hivatal működtetésére, oktatási intézmények fenntartására, közvilágításra stb.), 52 milliót pedig a befektetések önrészére.

A polgármester elmondta, mandátuma feléhez érve – a kudarcokból okulva – megpróbálták kihasználni minden olyan lehetőséget, amely a városfejlesztésre irányult. Figyelembe véve a két évvel ezelőtt tett ígéreteket, illetve az ennek alapján készített városfejlesztési stratégiát, számos pályázatot készítettek és nyújtottak be különböző minisztériumokon keresztül hazai, illetve európai uniós támogatásra. Halad a terelőút ügye, várják a kivitelezésre jelentkező céget. Ez több mint húsz éve húzódó dolog, „a fényt már lehet látni az alagút végén”. Üzembe helyezték a nemrég kapott hibrid autóbuszokat. Az idén használatba adják a városi piacssarnokot, az Országos Beruházási Alap (CNI) beruházásaként hozzáfognak a mezőgazdasági szakközépiskola udvarán az uszoda megépítéséhez. Ebben az évben elkészül a felújított volt Metalul labdarúgópálya, amelynek műgyepét a Román Labdarúgó-szövetség segítségével terítették le. Itt lesz egy korszerű öltöző és két tenispálya, valamint egy kisebb edzőpálya is. Tervben van az Avântul sportpálya felújítása is, de eddig csak a tervek készültek el. A város támogatja a sportklubot, a harmadik ligában sikeresen szereplő együttes az önkormányzati hozzájárulás mellett támogatói pénzekből próbálja fenntartani magát. A profi labdarúgócsapat működtetésén túl az a jó, hogy itt mintegy 10 korcsoportban futballoznak fiatalok, és így a klub jelentősen hozzájárul a város sportéletének a fejlesztéséhez is.

Az épülő bölcsőde. Fotó: Vajda György

A jövőben testet öltő látványosabb megvalósítások közül a polgármester kiemelte a városközpont rendbetételét. Itt első lépésben a villamos vezetékeket föld alatti csatornába helyezik. 70 új díszoszlopot helyeznek ki, megújul mind az utcai, mind a házakat ellátó villamos hálózat. Befejezik az Akácós út felújítását. Itt több hónapja áll a munka, ugyanis csak azután terítik le az aszfaltszönyeget, miután az Aquaserv Rt. kicserélte az ivóvíz-főnyomócsövet, ugyanis több mint 50 éves hálózaton jut el a víz a házakhoz. Ígéret van rá, hogy az idén az ipari negyed legtöbbet használt utcája is megújul. Márciusban EU-támogatásnak köszönhetően hozzáfognak az Abafájai út felújításához, amelyet két szakaszban végeznek el. Ezt valószínűleg jövőben is folytatják.

A rezilienciaprogram keretében a Maros Vízügyi Igazgatóság 17 km kerékpárutat épít a várost átszelő Maros töltésén Petele és Felfalu között. A város is támogatást nyert egy 4 km-es szakasz kiépítésére, amely fedi a vízügyiek által építendő szakasz nyomvonalát, így valószínűleg a Malomárok mellett épül meg a város saját kerékpárútja. Ez lehetőséget teremt arra is, hogy a Malomárok körül sétányt alakítsanak ki. Az idén a vízügyi igazgatóság hozzáfog a Malomárok kitarakításához. Ez esetben itt akár csónakázni, kajakozni is lehet, és végre újjáélesztik a szászrégeniek egyik hagyományos sportágát. (Sz.m.: Itt több évtizedig gyártottak csónakokat, kajakokat, és az evezősportban is élen járt a város.)

Az oktatási infrastruktúrát is korszerűsítik. Felújítják a Dacia negyedi napközit, és épül a város Marosvásárhely felőli kijáratánál az új bölcsőde. Mindkét beruházás EU-támogatásból és a város hozzájárulásával valósul meg. Továbbá az idén befejezik a Lucian Blaga líceum és a Petru Maior szakközépiskola egy-egy épületének felújítását, hőszigetelését.

Pályázatot nyert a város két föld alatti és huszonöt föld feletti hulladékiszlet kialakítására. Folyamatban van a Kohl István-múzeum megépítéséről és az ifjúsági park felújításáról készült, a 7-es számú központi régió által

koordinált, uniós támogatással megvalósítandó terv kivitelezése. Többszöri hirdetés után úgy néz ki, hogy a nyertes cég hozzáfoghat a munkálatokhoz. Elbírálásra vár a Regionális Operatív Program keretében benyújtott intelligens városfejlesztési terv, amelynek alapján digitális rendszer követi majd a városi gépkocsiforgalmat, a tömegközlekedést, a parkolást.

A nagy projektek mellett a város számos más munkálatnak fog neki. Folyik a kórház egyik részlegének felújítása, ottjártunkkor a polgármesteri hivatal épületének bejáratánál levő közönségtájékoztató irodát építették át, játszótéri bútorzatot cserélnek és sok más kisebb-nagyobb terv van, amelyeket az anyagiak függvényében végeznek el.

A városfejlesztés legnagyobb akadálya a közbeszerzésben tapasztalható bürokrácia. Nem sikerült jelentősen megváltoztatni a közbeszerzési eljárást, így közel két évnek kell eltelnie, ameddig a tervezőasztaltól eljut a projekt a kivitelezés megkezdéséig. A pol-

A felújított sportpálya. Fotó: Vajda György

gármester hangsúlyozta, kétéves mandátuma alatt a lehetőségekhez mérten azon igyekezett, hogy minden téren fejlődjön a város. Ebben jelentős segítséget kapott a megyei és az országos előljáróktól, az RMDSZ tisztségviselőitől, és számít arra, hogy minden szászrégényi polgár érdekében továbbra is támogatják a város kezdeményezéseit.

VAJDA GYÖRGY – Népújság

Isten éltesse a nőket!

**Március 8-a alkalmából egészséget, szeretetet kívánunk, kedves nők!
Néhány gondolat rólatok, nektek – és a férfiaknak is**

- Egy nő szépsége nem a ruhákban, amiket hord, nem az alakjában vagy a frizurájában rejlik. A nő szépségét a szemében találod, mert a szem bejárat a szívhez, ahol a szeretet lakozik. (*Audrey Hepburn*)
- Annyi minden van benned, s mind közül a legnemesebb, hogy érzéked van a boldogsághoz. Ne csak egyszerűen egy férfitől várd az életet. Ezért csalódik annyi nő. Önmagadtól várd. (*Albert Camus*)
- Visszafogni magad, amikor bánt valami, és nem hisztériázni, amikor fáj – ilyen a tökéletes nő. (*Coco Chanel*)
- Minden nőnek, aki kövérnek tartja magát, mert nem nullás a mérete, üzenem, hogy csodálatos, és a társadalom torz. (*Marilyn Monroe*)
- Tudod, mi az, ami igazán szexi? A humorérzék. A kaland íze. Arcpír télen. Csípő, amibe bele lehet markolni. Nyitottság. Magabiztosság. Alázatosság. Jó étvágy. Valaki, aki hallgat az intuíciójára. (...) Egy okos visszavágás. Jelenlét. Gyors észjárás. Egy ártatlannak tűnő hölgy, aki piszkos viccet mesél. (...) Egy nő, aki már felismerte, hogy milyen gyönyörű. (*Courtney E. Martin*)

- Nem félek, ha a nőmet/ Szépnek mondják, ha társaságba jár,/ Dalol, táncol vagy fesztelen cseveg:/ Az erényesnek mindez éke inkább. (*W. Shakespeare*)
- Két olyan női mosoly létezik, amit az angyalok elirigyelnének: az egyik, mellyel a nő a szerelmét fogadja, mielőtt szavak hagynák el az ajkát; a másik pedig, mellyel az elsőszülött gyermekét üdvözli, s biztosítja az anyai szeretetről. (*Thomas Chandler Haliburton*)
- Egész életemben csak nőktől kaphattam meg azt a fényt és melegséget, ami nélkül nem tudtam volna élni. (*Popper Péter*)
- Ha egy nő szeret egy férfit, akkor az a nő él és vidám, és mindenkivel tud nevetni, csacsogni és kedves lenni, mert a lelkében boldog... A férfiak nem érthetik azt meg, hogy a nő csak abban az esetben érzi magát függetlennek és mindenkivel szemben fesztelennek, ha tudja, hogy szeretve van. Akkor lehet. Akkor úgy érzi, hogy olyan szabad, mint a madár. De a madár is visszajön estére a fészkébe. (*Móricz Zsigmond*)
- A nő nélküli világ levegőtlen. (*Albert Camus*)

Forrás: Életforma – SZERK.

Nem hátrálunk!

A magyar nép vérzivataros sötét századai felett mint egy ragyogó fényes csillag jelenik meg 1848. március 15-e. E napon minden magyar, a világ bármelyik részén is éljen, kegyelettel emlékezik a magyar nemzet szabadságharcára. Emlékezik a nemzet felemelkedéséért vívott küzdelmére, a talpra állásra. Március 15-e a magyarság számára a szabadság, egyenlőség és a testvériség napja. A saját sorsunkkal való önrendelkezés a függetlenség kivívásának ünnepe. Belőle tanulhatjuk meg életre váltani a szabadságot, az emberhez méltó teljes életet. A szabadság csak egy lehetőség, de nem örökkévaló. Nap nap után, újra meg újra meg kell küzdeni érte. Éppen ezért vezessen bennünket 1848-49 szelleme és példája. *„Múltton nyugszik a jelen, és azon a jövőndő. Ha a jelent a múltból fakadó tudással éljük meg, nem kell félnünk a jövőtől!”* Erre tanít minket Széchenyi István, és erre tanít az 1848-as forradalom és szabadságharc ünnepe. Ha erősen él bennünk egy szebb, szabadabb jövő reménye, és képesek is vagyunk együtt, egymásra támaszkodva nekirugaszkodni ennek a kihívásnak a megvalósításához, méltók leszünk 1848 örökségéhez. Ebben segít minket minden évben újra meg újra a megemlékezés. Március 15-re, a márciusi ifjakra, a szabadságharcra és annak hőseire: *„Magyarnak lenni nem faji kérdés, hanem erkölcsi magatartás”*. Ezt a hitvallást vállalta és élete feláldozásával is megtartotta a márciusi ifjak vezére, legnagyobb költőnk, Petőfi Sándor.

200 évvel ezelőtt, szilveszter éjszakáján az égbolton feltűnt egy üstökös. Rövid életű volt, de fénye még ma is minden magyar ember lelkében világít. A nyoma megmarad mindaddig, amíg magyar ember él a földön. Mindörökké. *„Nyugszik immár a csöndes rög alatt, nem bántja többé az egy gondolat. Mely annyit érzett hamvad a kebel, nyugalmát már semmi nem zavarja meg”* – emlékezett 50 év után a jó barátára, a harcostársra Arany János.

„Milyen is volt? Egészen fiatal. A hazaszeretet lángja kiolthatatlanul égett a lelkében. Szertelen volt és gyöngéd. Táblabíró és őrnagy. Huszonhat éves és Petőfi. Megírta művét, és meghalt a hazáért, a magyar szabadságért. Sírja ismeretlen. Ma is keresik, hogy hol lehet. De Ő olyan nagy költő volt, hogy akár minden helységben, ahol magyarok élnek, lehetne sírja. Áldozata maradjon örök szimbóluma annak, hogy szabadsá-

gunkért, megmaradásunkért most és mindörökké harcolnunk kell. Petőfi valóban nem halt meg. Addig él, amíg vannak, amíg lesznek, akik olvassák verseit, magukénak érzik költői hitvallását és vallják a nemzet szabadságát, mindenek fölé helyező elveit, azokért életét is áldozni kész példamutatását. A szilveszteri harangszókor Petőfire emlékezve mindig együtt leszünk. Anyám, az álmok nem hazudnak. Takarjon bár a szemfödél, dicső neve költő fiadnak Anyám, soká, örökkön él.” Üzenet a jövőnek, hogy mi, magyarok, bárki próbál minket szétszórni, egymás ellen fordítani, összetartozunk. Nem hátrálunk meg soha. Van bennünk valami, ami közös, ami mindenek ellenére összeköt. Magyarul beszélünk, magyarul álmodunk, magyarul sírunk, szeretjük Erdélyt, szeretjük ezt a földet. Ez köt össze minket. Voltunk, vagyunk és leszünk, amíg a világ létezni fog.

Napjainkban is nagyon aktuális a szintén 200 éve született Madách Imre üzenete: *„Ember: küzdj és bízva bízzál”*. A legfontosabb ráébreszteni a világot arra, hogy mi történik velünk, és ráébreszteni a jövő nemzedéket arra, hogy kötelességeink is vannak. Mutassuk meg: a magyar nem olyasmi, mint a gyertya, mit el lehet oltani. Ha erősen él bennünk egy szebb, szabadabb jövő reménye, és képesek vagyunk együtt, egymásra támaszkodva nekirugaszkodni ennek a kihívásnak a megvalósításához, méltók leszünk 1848 örökségéhez. Meg kell teremteni a nemzet egységét mind a lelkekben, mind a célokban, mind a cselekvésben! Hitet kell adni mindenkinek, hitet a felemelkedésben. Építsünk hidat a múlt és a jövő között. Ennek a hídnak a pilléreibe építsük be nemzetünk nagyjainak emlékét és tiszteletét. Őrizzük a szót, a hitet, emlékezzünk azokra, akik előttünk jártak, és akik kitörölhetetlen nyomot hagytak a kollektív emlékezetben. Megfogyva bár, de törve nem, még mindig itt élünk a szülőföldünkön. Soha nem fogunk meghátrálni, és szerves részei, aktív tagjai maradunk az újra egyesülő magyar nemzetnek. A nemzeti egység megerősítésének évében, 2023-ban, a szintén 200 éve született nemzeti imánk felhangzásakor szabadságharcos költőnk soha el nem múló emlékével a lelkünkben erősödjön meg bennünk a legfontosabb hitvallásunk: *„Hazádnak rendületlenül légy híve, oh magyar”*.

ZSIGMOND SÁNDOR

Guzsalyos népi est

A szászrégeni Orhidea vendéglő adott otthont január utolsó szombatján a **Guzsalyos** nevű, népi szokásokat felidéző vidám, mulatós estnek. A helyi **Rákóczi Szövetség** kezdeményezésére megtartott rendezvényen több mint százhusz személy vett részt, jelezve, hogy van igény az ilyen jellegű „mozgalomra”, és együtt tudjuk éltetni népi hagyományainkat.

A vacsorával és nótaszóval egybekötött tartalmas kulturális est célja az volt, hogy felidézzük azokat a szokásokat, amelyeket régebb télvíz idején a Felső-Maros mentén, vidékünk településein közösségeink

szívvel-lélekkel megélték. Az esttel cél volt továbbá az is, hogy helyi tehetségeinknek lehetőséget adva a fellépésre, biztassuk őket, minél többször népszerűsítsék gazdag hagyományainkat. Ezért úgy tervezzük, hogy minden év elején sort kerítünk e rendezvényre, meghívjuk rá a környék aktív és volt táncosait, alkalmat adva a népi folklór kedvelőinek a találkozásra.

A népi mondókákból összefont köszöntőt Székely Kriszta és Székely Boglárka mondták. A kiemelt meghívott Samu Janka Tímea volt, aki az egyik legismertebb népi hangszer, a citera hangjaival és énekkel kápráztatta el a vendégeket. Iskolánk tanulói vidám, humoros jelenetekkel tették emlékezetessé az estét. Az egyik legérdekesebb, legmókásabb jelenetsor a vissza-

A Pergő banda

jelzések szerint a Vicc Elek Humorgyártó Iroda gondosan előkészített produkciója volt. De vastapsot kapott a két középiskolás diákpár (Nagy Mihály és Dajbukát Udo Attila, valamint Székely Róbert és Géczi Richárd) előadása is.

Meglepetés-fellépésnek szánt produkcióval örvendettettek meg a Báborka néptáncegyüttes maszkásoknak öltözött táncosai, az együttes zenekara és énekeseinek műsora emelte az est fényét. Balla Szidónia végzős diákunk szép, autentikus népdalokkal ajándékozta meg a közönséget.

A hagyományos vacsorát követően vendégeink táncra perdültek, és a Pergő banda jóvoltából magyar éjjél utánig ropták a táncot. Az est folyamán, helyi termelőinket népszerűsítve, terméktalványokat sorsoltunk ki, amiből kiemelnénk a Balla Tanya által felkínált főnyereményt, a két mangalica fajmalacot. Köszönjük ezúttal is a támogatást minden lelkes támogatónak: Balla Levente, Szászrégeni Alkotóház, Kiss Erzsébet, Kiss Andor, Benedek Mónika, Rácz István, Halmágyi Csilla, Koss Enikő, Böződi Sándor, Nagy Magdolna, Székely Rozália és Horváth Géza.

Köszönjük a Régen térségbeli résztvevőknek a lelkesedést, a fellépőinknek a felejthetetlen élményt és a szervező csapatnak az önzetlen munkát. Találkozunk jövőben január utolsó szombatján!

A Báborka

Rendezvények

Hagyományos farsangi bál Szászrégenben

Köszönjük a fergeteges hangulatot Farkas Kovács Tímeának és zenekarának. Külön köszönet a Járom táncegyüttesnek a fellépésért. Élmény volt együtt éltetni népi hagyományainkat.

Szegletek Beresztelkén és Szászrégenben

Ezúton is köszönjük Sándor Csaba Lajosnak, a Zivatar néptáncegyüttesnek és a Zaporozók néptáncsoportnak a színes előadást. Köszönet a Nexus Alapítványnak a támogatásért. Kedves nézők, hálásak vagyunk, hogy velünk tartottak az előadás során, adományaitok pedig szívből köszönjük.

Kétszer János vitéz a Maros Művészegyüttes előadásában

Február 16-án és 27-én városunkban vendégszerepelt a Maros Művészegyüttes a János vitéz című mesejátékkal. Ezúton is köszönjük a pedagógusok hozzájárulását a tanulók beszerzéséhez. Külön köszönet a magyarói, vajdaszentiványi, marosvécsi és természetesen a helyi iskoláknak.

Kétszer volt a Hahota is

A pandémiás szünet után két előadással örvendeztette meg a humort, nevetést kedvelő közönséget a marosvásárhelyi Hahota színtársulat. Külön köszönet a vidéki települések szervezőinek a segítségért.

A Járom néptáncsoport

A családosok néptáncsoportja

Szegletek

Berci, a szemetes válaszokat keres

Tulajdonképpen csak ő és a nagyon szűk baráti köre lendítette szemetesi magasságokba, amúgy csak egy egyszerű guberáló volt.

Egy olyan guberáló, aki papírokkal rendelkezett. (Erre is nagyon büszke volt.)

Mikor nagyobb mennyiségű ingyenitalhoz jutott, mesélt a papírráról, amit harminc évvel ezelőtt egy pszichológus írkált, miután nem a legtúzetesebben végigmérte. Elbeszélgetett vele, ha egyáltalán volt lehetősége beszélni, mert Berci közismert logorreás, magyarul: nem tud hallgatni.

A pszichológus feljegyezte orvosi és kiolvashatatlan kifejezésekkel, hogy a páciens notórius gyűjtögető. Ez a kisebbik baj lett volna. A problémák ott kezdődtek, amikor Berci a szemétben címekeket talált, és felkereste azokat, hogy biztos onnan származik-e az a bármi, vagy esetleg hamisítvány vagy félrevezetés. Így került el Berci a mustárgyárba, az áramszolgáltató vállalathoz, a kekszgyárba, de még Lakatos Imréékhez is, akiknél az iránt érdeklődött, hogy kaptak-e csomagot Kolozsvárról, mert a dobozt címmel együtt megtalálta a szemétben. Miután Lakatos Imre a feleségével, Margittal és két unokájával eskü alatt állították, hogy a doboz kézbesült, belőle a dolgok a kamrában vannak, és csak az üres dobozt hajították ki, megnyugodott valamennyire a hősrünk, és sűrű fejcsoválások közepette bandukolt le a tizedikről.

Az igazi gond ott kezdődött, amikor egy nagyáruház nagy kukájában Berci rálelt egy nagy banánosdobozra. Két év múlva látták újra.

A szűk baráti körnek a kocsmában szívesen mesélt (ha akadt italmecénás) arról, hogyan is telt el a két év Afrikában.

– Képzeljétek, ott feketék az emberek, és nagyon meleg van – öntötte le a torkán a szolgáltatás pohár tartalmát. – Fekete emberek és fehér grófok. Egy ilyenél

voltam alkalmazva vadászati vadhajtónak. Szerényen jegyzem csak meg, hogy zenészfülem, csodás hangom és tökéletes ritmusérzésem segített ehhez az álláshoz. Dobon ritmusokat játsztam és ordítottam, ahogy a számon kifért. Nagyon érdekes ember volt a gróf, hát még a szemete! Azt ha láttátok volna, ínycseknek való! Értitek? – szolgáltatás pohár telt és ürült. – Borítékok a világ minden tájáról, bélyeggel. Azokat leáztattam, három album telt meg velük. Aztán egy-egy nagy vadászat után annyi egyhasználatú műanyag, ami egy esküvői tömegnek is elég lett volna. De minden hiába, nem bírtam tovább.

A honvagy, ugye, a jó öreg honvagy hazahívott. Ott hiába kérdeztem, nem mert válaszolni senki, itthon más. Itthon találok egy fél szendvicset... Milyen? Kinyitom, vajjas. Találok egy levelet... Kitől van? Az önkéntes vradók szövetségétől. Kapok egy hajszálat... Mekkora? Egy méter... Akkor női. Egy fazék... Lyukas. Kutyának se kell... Egy zsák... Búza volt benne.

Értik, uraim, értik? Itthon a szemétben nemcsak a kérdés van, hanem a válasz is. Ezért jöttem haza, ez az én áldott jó magyar szemetem!

Utóirat. Szibériai komorságú tél.

A kukáskonténerben egy fagyott test.

Hát csoda.

Nézik. Hullá.

Milyen hullá?

Hát Berci!

Vége tökéletesítette az itthonosságot.

A szemétvállalat és a baráti kör saját halottjának tekintti.

Cseke P. Péter színész (1974), Marosvásárhely

Megjelent az Aranyfalca című humoros

rövidpróza-gyűjteményben –

Bölöni Domokos

Tavaszdíj

Kipattant az erdő rügye,
bükkfák alatt szagos müge,
szellőrózsa, csillagvirág,
virágos lesz ország-világ.

Patakok dús vize csörren,
bokor alján avar zörren,
apró cickány aprót tüszent,
vidám rigó nagyot füttyent.

Seregélycsapat kavargó,
moccannak már a rovarok,
elindul a süns az ürge,
egyik cammog, másik fürge.

Megcsillan a liget sarka,
fűzfavesszőn selymes barka.
Friss szántáson varjak járnak,
gólyafészkek gólyát várnak.

NÉMETH JÁNOS

A Titanic és 13 székely legény tragédiája

Ebben az évben lesz 101 éve, hogy történt. Valószínűleg kevesen tudják, hogy az 1912-ben elsüllyedt Titanic luxusgőzös fedélzetén 14 székely legény is szolgált, és közülük csak egy élte túl a katasztrófát, a tusnádi születésű Jovaki Ferenc.

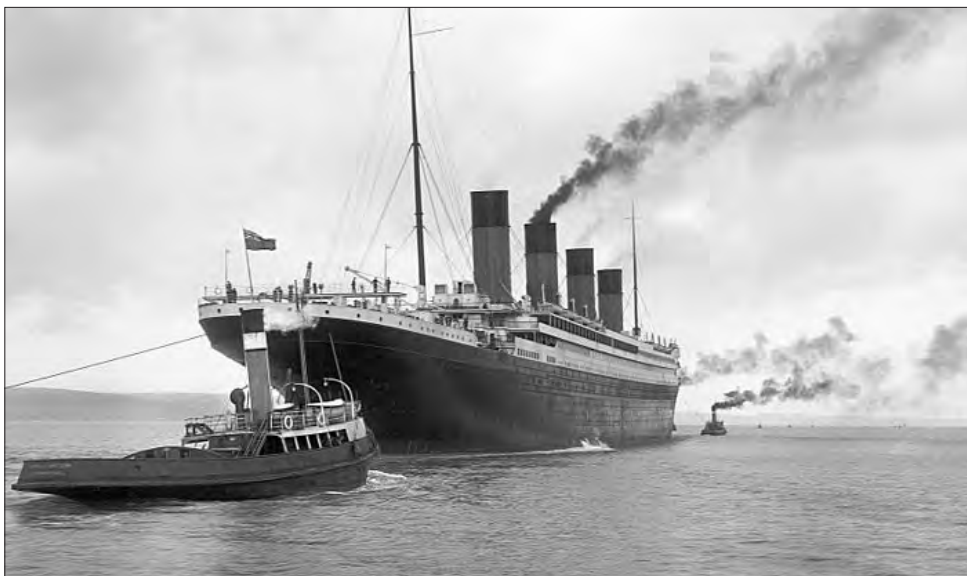
A székely fiatalemberek kálváriájáról a gyergyószentmiklósi Bencze Géza szerzett tudomást, akit 1936 őszén megharapott egy veszett kutya, s emiatt Bukarestben kezelték, ahol egy tusnádi származású székely család vette pártfogásába. Akkor tudta meg, hogy a Sántha család egyik gyermeke is odaveszett a Titanicon.

Hogyan kerültek a székely legények a Titanicra?

Az 1800-as évek végétől egyre több székely mesterember ment el a román fővárosba szerencsét próbálni. Néhány esztendő múlva a bukaresti iparosok nagy része székelyföldi mesteremberekből állt.

Európa nagyvárosaiban segédfűtőket toboroztak különböző nagy hajókra, köztük az akkor elkészült Titanicra is. A segédfűtőknek nem kellett jegyet venniük, kosztot kaptak, így ingyen juthattak el Amerikába.

A jobb életben reménykedő székely legények alig

várták, hogy munkába álljanak a luxushajón, és az óceánon átkelve Amerikába jussanak. Csakhogy nem így történt, a Titanic jéghegynek ütközése idején mind a 14-en a kazánoknál voltak, közülük csak Jovaki Ferenc maradt életben, ő számolt be a történeletről. A 101 évvel ezelőtti tragédia színhelyére elsőnek a Kárpátia gőzös érkezett, amelynek magyar orvosa, Lengyel Árpád talán találkozott is a székely túlélővel.

Az 1523 odaveszett utast a krónikák név szerint említik, de a legénység 688 vízbe fúlt tagjáról kevés adat van.

Álljon itt az emlékezés és kegyelet jeléül ez az írás.

**A Szászrégen és Vidéke számára
ERDEI JÁNOS New Yorkból**

Ezt tudtátok? (16.)

Halálnak halálával (5.)

Keresztre feszítés

Keresztény embereknek nem újdonság ez a fajta kivégzési mód, hiszen Jézus Krisztus is a feszületen halt meg. De mi is pontosan ez a büntetés, és mi a lényege?

A keresztre feszítést az ókori Rómában kezdték el alkalmazni, ez számított az egyik legkegyetlenebb kivégzési módnak. A keresztre feszített embert csuklóinál és bokáinál fogva odakötötték egy T alakú fához,

a tenyerén vagy a csuklóján keresztül oda is szögezték egy 20-25 centiméteres szöggel, majd a keresztet felállították. Mivel a függő test teljes súlyát a kinyújtott karoknak kellett tartani, a rekeszizmoknak nagyon nagy munkát kellett végezni, hogy az illető levegőt kapjon. A keresztre feszítés szó arra utal, hogy az illetőt a saját testsúlya odafeszíti a kereszthez, és minden egyes levegővételkor el kell onnan távolodnia. Ez azonban egy

idő után már lehetetlenné válik a fáradtság miatt, a halál pedig fulladás miatt következik be. Kegyetlen módszer, hiszen gyakran két-három nap is eltelt a keresztre feszített ember haláláig. Egyes esetekben kegyelemből tüzet raktak a kereszt lábánál, hogy a füstben hamarabb megfulladjon, vagy dárdát szúrtak a szívbe, hogy egyből meghaljon az erre a szörnyű sorsra ítélt ember.

Lefejezés

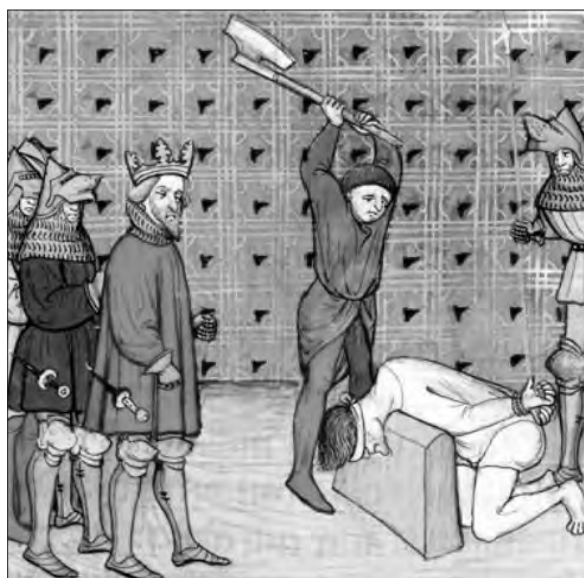
A lefejezésnek két altípusáról szeretnék írni. Az egyik a karddal/pallossal, a másik a bárddal/fejszével végrehajtott kivégzés.

Karddal vagy pallossal

Az elítélt letérdel, a szeme egyes esetekben be van kötve, kezei vagy össze vannak kötve a háta mögött, vagy imára vannak kulcsolva. A hóhér a térdelő és imádkozó elítélt mögött áll, és borotvaéles kardjával egy nagy erejű, oldalirányú suhintással metszi le a fejét. Szerencsés esetben a fej első csapásra leválik a testről, ám ügyetlen vagy kezdő hóhér, esetleg egy vastagabb nyak esetében a ko-

Keresztre feszítés

Lefejezés bárddal

Lefejezés karddal

ponyaalapot vagy a vállat találja a csapás, amivel óriási fájdalmat és szenvedést okoz a halálraítéltnek.

Bárddal vagy fejszével

Az elítélt ebben az esetben egy kifejezetten kivégzésre készített fatöngre el térdel, melyre fejét úgy hajtja rá, hogy a nyaka a tönk felső részén nyugodjon. A csapás pontossága érdekében a tönkbe az áll behelyezésére szolgáló mélyedés van faragva. Az oldalt álló hóhér a fejét a tönkre hajtó és a

tönköt két kézzel átölelő (vagy hátrakötött kezű) elítélltre felülről sújt le. A bárd-/fejszecsapás pontossága elviekben nagyobb, mint a kardé, ám egy elhibázott ütéssel sokkal súlyosabb sérüléseket és irgalmatlanul nagy fájdalmat lehet okozni az áldozatnak. Ez utóbbi történet pl. 1685. július 15-én a londoni Tower Hillen, ahol James Scottot, Monmouth hercegét öt, hét vagy nyolc csapással tudta csak a hóhér lefejezni – a különböző források nem egyeznek meg a csapások pontos számát illetően. A 36 éves férfi iszonyatos fájdalmak és szenvedés közepette lehelte ki lelkét.

Egy letűnt kor anekdotái (3.)

A felejtés vize

1901-ben mutatta be a nagyváradai társulat Offenbach *Orfeusz az alvilágban* című operettjét. Ebben az operai igényű daljátékban többször is említik a Léthe folyót, amelynek az a specialitása, hogy aki a vizéből iszik, mindent elfelejt.

Azt mesélik, egy elégedetlen néző az *Orfeusz az alvilágban* szünetében odament a színház büféjéhez, s megkérdezte a kiszolgálónót:

– Kérem, lehet maguknál Léthe-vizet kapni?

A miniszter gyomra

Tisza Kálmán miniszterelnök udvari ebéden volt. Akkortájt volt ez, mikor Tisza a legerősebb támadásoknak volt kitéve. Az ebédnél gyümölcsöt evett, mire a király kedvesen rászólt:

– Kedves Tisza, ez a jégbe hűtött gyümölcs nem fog megártani?

– Ó, felség – felelte –, egy magyar miniszterelnök gyomrának erősnek kell lennie!

Tisza a kabaréban

Tisza István mindig nagy figyelmet szentelt a kabarének. Igaz, sokat is szerepelt a műsoron. (Máhr Nándor alakította a geszti grófot Nagy Endre kabaréjában.) Játsszottak ott egy tréfát, amelyben Tisza egyik nadrágszárából kilógott egy fehér madzag. Két kormánypárti képviselő összeveszett, hogy kinek van joga felkötni. Tisza István a kabaréban salamoni ítéletet hozott: a másik nadrágszárából is kiszedte a madzagot, mondván:

– Itt van! Az egyik nekem, a másik neked!

Amikor Vojnits báró elmesélte Tisza Istvánnak, hogy milyen kabarédarabot játszanak róla, a miniszterelnök így szólt:

– Mondd meg Nagy Endrének, hogy az egész jelenet el van hibázva. Aki az én gatyámat fel akarja kötni, az előbb a magátét kösse fel.

Az elveszett operett

A Magyar Király kávéház újságírópályájában ugatják Erdélyi Miklós igazgatót.

– Olvastam – kezdi valaki – a Pesti Hírlapban, hogy Kerner Jenő nagyváradai karmester operettjét a Népepera könyvtárból ellopták, és a szerző 10.000 pengő kártérítésért perli a színházat.

Mire az igazgató flegmával felel:

– Vagy nem tud zongorázni a tolvaj, és akkor viszszahozza a partitúrát, vagy tud, és akkor még inkább viszszahozza. Tehát bizonyosan megkerül az operett.

A világot jelentő deszkák

Jászai Mari gyakran vendégszerepelt vidéken. Többek között Nagyváradon is, ahol különösen a Rhédey-kertben bemutatott görög tragédia főszerepében mint Antigoné bűvölte el a publikumot.

A partnere ezúttal csapnivalóan gyenge színész volt – ezért nem is mondjuk meg, hol esett meg a történet. Jászai a próbán küszködött vele, tanította, magyarázott neki – eredménytelenül. Este, az előadáson sikerült is elrontania Jászai legszebb jelenetét.

– Mondja, kérem – fakadt ki a művésznő –, miért lett maga színész?

– Mert ellenállhatatlan vágyat éreztem a világot jelentő deszkák iránt.

Mire Jászai komor királynői fenséggel válaszolta:

– Akkor miért nem lett asztalos?

KULTIKA – A Romániai Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom kiadványa, Nagyvárad, 2021. december, II. évfolyam 4. szám

Az idős kertészmérnök asszony nem óhajtott elmenni a nyugdíjastestvére a művelődési házba.

Egyébként jó ideje már, hogy sehová se óhajtott elmenni. Erdélybe, a szülőházájába, a testvéreihez nem. Színházba, moziba, lengyel piacra nem. Még bevásárolni se egyik vagy másik kisvárosba az idős kertészmérnökkel, autóval. Nem megyek. Értsd meg, s ne vitatkozz, mondogatta az idős kertészmérnöknek. A koros szomszéd hölgyeket viszont naponta látogatta. Volt úgy, hogy csak érdeklődésből. Volt úgy, hogy egy nagy újságrakást vitt az egyiknek. De úgy is volt, hogy tökök sütit, kalácsot vagy palacsintát, és végigkínálgatta vele a fél falut. Tiszta szívből. Ellenben az idős kertészmérnök más volt. Ő most is öltözött, és készült, hogy bizony elmegy a művelődési házba. Kérlegette, nógatgatta nejét. Gyere te is, asszony! Gyere! Megnézzük és megtapsoljuk a tiszteletünkre összehozott műsort. Iszunk és eszünk valamennyit, akármennyit azokból a finomságokból, amelyeket a játékmester és a képviselőtestület felkínál, s aztán hazajövünk. Hagyjál békén, ember! Megmondtam, amit megmondtam, ennyi és kész! Nem vitatkozom tovább, szólt az idős kertészmérnök asszony, majd folytatta a hígpalacsinta-sütést.

Az idős kertészmérnök az egyik majdnem barát férj s feleség mellett foglalt helyet a művelődési házban. Őszintén és kíváncsian követte az ünnepi műsort, erőteljes tapssal értékelte azt. Nem volt nála mérce a minőségre. Csattogott és csattogott a két tenyere. A jelenlévők ugyancsak úgy nyilvánultak meg. Közülük valaki azt kiáltozta, hogy vissza! Meg azt: hogy volt? Más vidék asszonyai, tizenhatan, szórakoztatták a helyi nyugdíjasokat. Daloltak, táncoltak, humoros jeleneteket mutattak be annak az összesen tíz helyinek, aki megjelent. Mondom: kíváncsian követte az idős kertészmérnök a műsort, miközben váltott egy-egy szót a mellette helyet foglaló asszonnyal. Miért nem jött a nejed is? Ezt az asszony kérdezte. Azért nem jött, mert vita volt köztünk az idejövétel ügyében. Ja? Hát a vita, az könnyen előfordul, könyvelt a helyszomszéd asszony, és derűs volt. Nálatok is könnyen? Kérdezte az idős mérnök két nóta közt. Mindenből. A semmiségből is. Ezt az asszony mondta, ő is két nóta közt, majd folytatta. S aztán harag is van utána, olyan, hogy egy-két félóráig nem szólunk egymáshoz. De csak addig, bizony isten. Mert az, hogy reggel vitatkozunk valamin, aztán délben csupa haragból nem ebédelünk együtt, soha de soha elő nem fordul. Ez nálunk is így van pontosan, húzta alá az idős kertészmérnök, és folytatta. Én egy szikrát idege-sebb vagyok, mint a nejem. A jó múltkor azon vitáztunk például, hogy cseréljük-e le vagy még ne cseréljük le a konyhánk bejárata előtti régi, nagyon elkopott lábtörölt. Én azt akartam, hogy cseréljük le. A feleségem azt, hogy hagyjuk meg, mert jó még. Aztán: de lecseréljük! Nem cseréljük le! De le! De nem! Akkor fogtam, s úgy kivágtam azt a rongyot az udvar közepére, hogy ihaj, csuhaj, haj! Nálunk ilyesmi nem történik, mondta a helyszomszéd asszony. Nálunk én vagyok az idegesebb, na de én

nem csapkodom. Sorolok egy esetet. Az én uramnak személyes borospohara van, s volt örökké. Volt egy harmincéves ugyancsak. Aztán az erőt megrepedt egy alkalommal. A padlóra esett. Úgy, repedt hassal, oldallal akarta megtartani poharát az én uram. Elleneztem. Magyaráztam, hogy azt már a kukába kell dobni. A szelektívbe. Nem hagyta az öregem, hogy odadobjam nyíltan. Csendben maradtam. Mikor pedig kukaiürítés volt, csak elrendeztem én azt a kelyhet úgy, hogy nincs meg már. Harag sincs. Szégyen sincs.

Asztalt terített a képviselőtestület a falu nyugdíjasainak. Süteményfélét, bort, pálinkát, üdítőt, ásványvizet rendezett az asztalra. Köszöntőt a játékmester mondott, s az invitációt is ő szövegezte, azt, hogy tessenek fogyasztani, kérem. Az idős kertészmérnök kis pohár likőrfélét ivott elsőre. Jó volt az ital, de többet nem kért belőle. Aztán egy szelet süteményt fogyasztott. Hallhatóan mondta róla, hogy bolti. Vita lett a mondasból. Az idős kertészmérnökkel szemben ülő még idősebb férfi azt mondta, hogy az a süti nem bolti. De bolti, tartott ki mondasá mellett a mérnök.

Mindenből vita van

De nem az, tartott ki mondasá mellett a szemben ülő. Nem bolti. A játékmester felesége sütötte. Bizonyított is. Magához intette a hölgyet, és rákérdezett. Többé nem volt vita.

Aztán egy-egy pohár bort kortyolgattak. Tréfás szövegeket mondogattak. Azt a szemben szomszéd mondta el az idős kertészmérnöknek, hogy az alkoholistának múltja van ugyan, de jövője nem lesz, mert fogytán a mája.

A falu két fiatal szociális munkás hölgye vállalta a fennforgó szerepet, lépegetett nyugdíjastól nyugdíjasig, kínált likőrt, bort, süteményeket, üdítőt. Az idős kertészmérnök mégiscsak elfogadott tőlük egy kispoháryi likőrt, de csak nyalogatta azt. A szemben ülő még idősebb férfi elfordult tőle, s a vendég asszonyokkal társalgott. Az idős kertészmérnök már nem keresett magának új beszélgetőt. Inkább elmélkedett egy kicsit, és éppen azon, hogy vajon mi okkal jelent meg a bulin csak tíz ember a falu hatvan-hetven nyugdíjasa közül. És vajon mi mindent kellett volna megtenni, hogy ne tízen, hanem ötvenen jelentkezzenek. Hogy ne csalódjanak a vendég fellépők. Hogy ne kelljen egy szikrát se szégyenkezni. Gondolatokat tett-vett magában az öreg, meglátásokat. Ilyeneket, hogy talán kevés volt a postaládákba bedobált szőszegény meghívó a kedvcsináláshoz. Talán minden nyugdíjashoz személyesen kellett volna bekopogni a játékmesternek. Talán egy-egy banánt, egy-egy csokoládét is lehetett volna ajándékozni. Talán. Beszéljen a játékmesterrel? Vitázzon vele?

Az idős kertészmérnök távozott a művelődési házból. A játékmesterrel kezét fogott, aztán hazaballagott a nejéhez. Az idős kertészmérnök asszony így fogadta férjét: Mit hoztál nekem? Semmit se? Pedig hozhattál volna egy sütit legalább. S ezt nem azért mondom, mintha vitatkozni szeretnék veled, hanem csak.

Nevetni jó!

Egy férfit az anyósa leküld a boltba zöldségért, de a lelkére köti, hogy csakis szép, tiszta, vegyszermentes terméket vegyen. A férfi bemegy egy boltba, és elkezd a zöldségek között válogatni. Odamegy hozzá az eladó, a férfi pedig megkérdi tőle:

– Ugye, ezeken a zöldségeken nincsenek mérgező vegyszerek? Az anyósomnak viszem őket.

– Nincsenek, uram, azokat a szomszédos patikában vehet rájuk.

– Mondja, János bácsi, magának valóban olyan vizes a lakása?

– kérdezi a tömbházfelelős.

– Hogy vizes-e? Ma reggel például egy halat találtam az egérfogóban!

– Mit mondanak a cigánynak, ha öltönyben ül?

– ?

– Kérem, a vádlott álljon fel!

*

Takács úr a feleségével és az anyósával Jeruzsálemben nyaral. Egyik nap az anyósa hirtelen belázasodik, és meghal. Egy temetkezési vállalkozó felajánlja, hogy helyben eltemetik az elhunytat.

– Nem, köszönöm, inkább hazaszállítatjuk – hárítja el az ajánlatot a férfi.

– De miért? Nagyon szép ceremóniát tudunk szervezni – próbálkozik a temetkezési vállalkozó.

– Nézze, uram! Itt most az anyósomról van szó... kétezer éve eltemettek itt egy fiatalembert, aki három nap múlva feltámadt. Nem akarok kockáztatni.

*

A kamion beszorul a híd alá. Kiszáll a sofőr, nézi, mit tehetne. Arra megy a rendőr, és gúnyosan megkérdi:

– Beszorultunk, beszorultunk?

Mire a sofőr:

– Nem, nem... hivat szállítok!

*

Jancsi és Mariska legeltetik az állataikat. Jancsi egy tehenet, Mariska egy bikát. Egyszer csak a bika felkapaszkodik a tehen hátára.

Jancsi nézi egy ideig, majd megkérdezi Mariskát:

– Mit szólnál hozzá, ha én is azt csinálnám, amit a bika?

Mariska elgondolkodik, majd válaszol:

– Tőlem... a te tehened!

*

A pszichiátrián felmérést végeznek. Megkérdezik az egyik betegétől:

– Mennyi 6x6?

– Negyvenkettő.

A másiktól is megkérdezik:

– 6x6?

– Péntek.

A harmadiknak is felteszik a kérdést:

– 6x6?

– Harminchat.

– Ez fantasztikus! Hogy számolta ki?

– A 42-ből kivontam a pénteket.

Összeállította: FÁBIÁN GIZELLA

SZÁSZRÉGEN ES VIDEKE

Kiadja a SZÁSZRÉGENI
KÖLPING CSALÁDI
EGYESÜLET
ISSN 1454-6183

Alapító tagok: Adorjáni László, Csernátoni József, Demeter József, Pakó Benedek, Márk Endre +

Újságtanács: Bözödi Sándor, Csernátoni József, Fábíán András György, Nagy F. Atilla, dr. Zsigmond Zsolt.

Főszerkesztő: Fábíán András György

Szerkesztőbizottsági tagok: Balla Árpád, Fülöp Bernadett, Kiss-Miki Melinda, Nagy F. Atilla, Nemes Árpád, Szabó Antal, Székely Rozália.

Weboldal: Madaras Péter

A műszaki szerkesztést és a nyomdai előkészítést az **IMPRESS KIADÓ** végezte.

Készült a marosvásárhelyi I. I. MUREȘAN SOMFÁLEAN ANDREI DORIN nyomdában.

A névvel és névjeggyel ellátott írásokért szerzőik felelnek.

Internet: www.regen-videke.home.ro

E-mail: madaraspeter1964@gmail.com

fandras59@yahoo.com

Ára: 5 lej